

Nyt fra historisk Videnskab.

I Januar 1925 talte *Manuscriptsamlingen i det kgl. Bibliotek* — fraregnet de orientalske Manuscripter, der administreres for sig — 25 578 Numre. Til dette Tal skal dog bemærkes, at hvert enkelt Nummer tit omfatter flere Bind eller Kapsler, og at ret mange Sager, der endnu er utilgængelige, ikke har Signatur og derfor ikke indgaar i Beregningen.

Medens Haandskrifter af fremmed Proveniens er talrige i de ældre Fonds, Gl. kgl. Samling og den Thottske Samling, dominerer Materiale af hjemlig Herkomst i Ny kgl. Samling. Gennem det 19. Aarhundrede købtes kun i Ny og Næ et fremmed Manuscript, og vel greb Overbibliotekar H. O. Lange Chancen under Verdenskrigen og i Aarene derefter og gjorde flere gode Køb, f. Ex. Necrologierne fra Serrateix og St. Dionysii Kirke i Liège, Jacopone da Todi's italienske Poesier, Orientalisten Fleischers Correspondence, men disse Erhvervelser kunde dog ikke ændre Samlingens almindelige Karakter. Det hjemlige Stof er Hovedmassen og kræver i første Række Interessen, og det øges stadig ved Gaver, Køb og Overdragelser paa forskellig Vis. Af Erhvervelser i de sidste Aar skal omtales Jacob Ulfeldts Beretning om Ruslandsfærden, et Manuscript fra det 16. Aarhundrede, hvis Text afviger fra den hidtil kendte Redaction og derfor kunde fortjene en nøjere Prøvelse. Manuscriptets Historie kan følges ned gennem Tiderne. Efter at det havde været paa forskellige Hænder, erhvervede Klevenfeldt det paa en Rejse i Thy, og paa Klevenfeldts Auktion i 1777 blev det købt af den Ulfeldtske Slægt i Østrig. Til det kgl. Bibliotek er det overdraget af den Kommission, der var nedsat i 1921 for at fordele de i Østrig købte Ulfeldtske Sager. Paa Hvedholm er nylig købt Tage Thotts smukke Stambog, hvori fyrstelige Personer — først og fremmest Henri IV — Venner hjemme og Bekendte fra Udlandsrejsen har indskrevet deres Navne. I Frankfurt a. M. købtes i 1922 Nürnbergereren Hieremias Gundlachs Stambog med mange Vaaben og

Illustrationer og talrige Navne, deriblandt danske studerendes Navne fra Basel og Genève, Leipzig og Altorff. Tage Thott har 1601 i Genève skrevet i Bogen.

I øvrigt hører de fleste Nyerhvervelser det 19. Aarhundrede til. Vi har modtaget en Del Breve fra Frederik VI og Christian VIII til Oberst Høegh-Guldberg og et ganske curieust Stykke, nemlig Prins Christian Frederiks Obligation til Thorvaldsen, dateret April 1821 og lydende paa 9000 scudi, som Prinsen ses at have betalt Renter og Afdrag af indtil 1831. Fra Aarhundredets første Halvdel stammer ogsaa Kancelliraad Ole Wingses Arkiv (delvis Handelshuset Gyldendals Arkiv), der belyser commercielle og finansielle Forhold og bl. a. rummer Breve af Herman Wedel-Jarlsberg og J. H. Vogt, — en Gruppe Breve fra Jacob Aall til Laurids Engelstoft, — Optegnelser af P. C. Kierkegaard under hans store Studierejse og Breve fra ham til Svogeren, Kontorchef H. F. Lund, — Professor Jens Møllers Correspondence, som først 90 Aar efter hans Død er kommet til Biblioteket, — endelig Officersslægten Lønborgs Familiebreve og Optegnelser fra Treaarskrigen. Købmand M. T. Schmidts Breve til I. F. Carøe har henligget en Del Aar, men er nu tilgængelige og burde vel gennemses. I. F. Carøe arbejdede i unge Aar hos den store Kielerkøbmand, der fik Tillid til ham og i 1843 etablerede ham i København under Firma: Carøe og Co. Som bekendt indtraadte Schmidt i Oprørsregeringen i Marts 1848 og blev landsforvist efter Krigens Slutning. Af Correspondencen, private Breve, der har været indlagt i Forretningsbrevene, har Biblioteket modtaget Schmidts Breve fra Januar 1847 til 19. Marts 1848 og atter fra Februar 1850 til Udgangen af 1852, mens Brevene fra den mellem-liggende Periode er tilintetgjorte. Vi har endvidere faaet Rester af Politidirektør C. J. C. Bræstrups Arkiv med Breve fra J. G. Adler, Tscherning, Tillisch, de Meza, Ploug, Scheele etc., — Rester af Overpræsident v. Rosens Arkiv, — og en lille Del af Professor Eugenius Warmings efterladte Sager, nemlig Troels-Lunds Breve til Warming, hvoriblandt Breve fra 1863—64.

De forskellige Arkiver og Brevgrupper fører os vidt om Land og til forskellige Interessesfærer. Der er Naturforskeren P. W. Lunds Breve, sendt fra Brasilien til Brodersønnen Troels-Lund, og Professor Thoroddsens store Correspondence tillige med de Arkiver, der var i hans Eje, Plejefaderen Jon Arnasons og Svigerfaderen Biskop Pjetur Pjetursons Arkiver med mange flere, der tilsammen kaster Lys over islandsk Familieliv og videnskabeligt Liv gennem et Hundrede Aar. Der er fremdeles Sprogmandene Karl Verners, Dyrlunds og K. J. Lyngbys Breve, Fysikeren

Chr. Christiansens internationale Correspondence, endelig Marcus Rubins, I. P. Jacobsens, Otto Borchsenius' og Fernando Lindbergs Arkiver. Otto Borchsenius' meget omfattende Correspondence, der slutter sig til den Hegelske Samling og Nansens Arkiv, er et Køb af nyeste Dato; de øvrige Arkiver er skænkede til Biblioteket; næsten uden Undtagelse er de efter Givernes eller Bibliotekschefens Bestemmelse utilgængelige i en kortere eller længere Aarrække. Det samme gælder de mindre, men ofte meget værdifulde Grupper af Breve, som Biblioteket fra Tid til anden har erhvervet fra ledende Folk fra de to sidste Menneskealdre.

Da Rigsarkivar Kr. Erslevs lille Bog: »Privatarkiver fra det 19. Aarhundrede beroende i Rigsarkivet« udkom i 1923, løste den adskillige Gaader for os. I Rigsarkivet laa Bræstrups og v. Rosens Arkiver, hvoraf Fragmenter var kommet til det kgl. Bibliotek; her fandtes P. C. Kierkegaards store Correspondence, som hans Journaler, der ad forskellig Vej var naaet til os, vidnede om. Registranten fra Rigsarkivet maatte sætte Ild i Ønsket om at faa en lignende Oversigt udgivet fra det kgl. Bibliotek. I Manuscript forelaa næsten færdig en Katalog over dansk Personalhistorie, som Hr. Chr. Behrend i flere Aar havde arbejdet paa og i Sommeren 1924 besluttede Overbibliotekaren at lade den, trykke. Inden dette Aars Udgang vil den være afsluttet. Katalogen rummer ikke den almindelige Personalhistorie, ikke genealogiske Samlinger, Fortegnelser over Læger, Præster etc., men speciel Personalhistorie, Materiale vedrørende enkelte Slægter og Personer i alfabetisk Orden. Hvor Talen er om Privatarkiver, nævnes alle Correspondenters Navne. E. J.

I Tilslutning til Professor Henrik Schücks og Dr. Ellen Jørgensens Meddelelser om nordiske middelalderlige Forfattere skal her meddeles, at jeg under Indsamling af Materiale til en These om *de danske middelalderlige Filosofer*, specielt om Johannes de Dacia, dels gennem Katalogstudier, dels gennem Korrespondance med forskellige Bibliothekarere er bleven underrettet om følgende Håndskrifter: Af Johannes de Dacias »Philosophia« findes Håndskrifter i Worcester, Troyes, Paris, Vaticanet og i Brügge (1 Ex. foruden det allerede kendte Nr. 539). Af Martinus de Dacias »Tractatus de modis Significandi« forekommer foruden de allerede kendte 2 Ex. i Markusbibliotheket i Venedig endnu et tredje Exempl. og foruden de ligeledes kendte Håndskrifter i Melk, Neapel, Troyes, Erfurt og Wien ogsaa i Pavia, Vaticanet, Turin og München. Kommentarer dertil foreligger foruden i Venedig og Melk ogsaa i München og Vaticanet. If. M. Grabmann (Neu